

Samfelagið ikki ráð til at góðska svartkjaft um almennur studningur skal vera grundarlagið

— Øllum er helst púra greitt, at okkara samfelag ikki hevur ráð til at góðska svartkjaft í stórum nøgdum, um vit skulu halda áfram at veita tann studning (tils. kr. 1,15 pr. kg.) ið í dag verður veittur til hesa vøru.

Studningurin hevur eisini sama árin sum »koddin« — hann hjálpir tær at sova. Vit koma inn í ein óndan snyril, ið vit neyvan sleppa burtur úr aftur, um vit ikki beinanvegin seta tiltøk í verk fyri at royna at fremja betri rentabilitet av vinnuni í sini heild.

M.a. hetta segði Guttormur Djurhuus, formaður í Føroya Ídnaðarfelag, í ársfrágreiðingini til aðalfundin í Ídnaðarfelagnum, sum varð hildin seinasta friggjadag.

Guttormur Djurhuus greiddi soleiðis frá:

Felagið telur í dag góðar 160 limir og er hetta ein vøkstur frá seinasta ár uppá umleið 10.

Frá felagsins síðu hevur tað 4 tær seinastu árin litið verið gjørt við at fáa nýggjar limir. Hetta hevur sína orsök í, at okkum av myndugleikunum líka síðani Ídnaðarálitið varð handað landsstýrinum í 1978, hevur verið lovað at skil skuldi fáast á viðurskiptini Ídnaðarfelagið/Ídnaðarstovan/ Menningarstovan, so sum skotið varð upp í nevndarálitinum.

Nú hevur so landsstýrið boðað frá, at stuðulskipanin til Ídnaðarstovuna skal endurskoðast komandi figgjarár.

Møgulig komandi nýggj skipan fyri Ídnaðarstovuna

Ídnaðarálitið hevur sum kunnugt verið viðgjørt á fleiri limafundum, so her skal bert heilt stutt verða endurgivin tær tvey høvudstilmælini, ið Ídnaðarnevndin legði fram í samband við skipanunum av Ídnaðarstovuni/ Menningarstovuni:

1. Mælt verður til at virkisøki hjá Ídnaðarstovuni verður avmarkað so, at arbeiðsorkan hjá stovuni bert skal umfata at tæna til verandi ídnaðinum — ella sagt eitt sindur óðrvisi:

Ídnaðarstovan skal vera eitt »sekretariat« fyri lim-

ir Føroya Ídnaðarfelags.

Arbeisøki stovunnar verður sostatt fyrst og fremst mál sum: eftirútbúgving, keypsstevnur, PR fyri føroyskan ídnað, metan um tann almenna stuðul vinnan fær, toll- og skattamál o.s.fr.

2. Til at veita føroyska vinnulivinum í sini heild hjálpa á økjum sum t.d. projektkannan/ metan, nýggjar framtaksleiðir, vörumenning, umsóknir um lán og studning o.s.fr. verður mælt til, at sett verður á stovn ein serskilt »Menningarstova«. Henda stova skal samstundis hava um hendi skrásetingina av øllum umsóknum um lán og studning úr almennum grunnunum og kunna veita serkøna hjálpa til rakstur av nýstovnaðum virkjum, um tærvur er á ti.

Uppskotið um býti av verandi Ídnaðarstovu í eina Ídnaðarstovu og eina Menningarstovu er eyðsæð minni gott umtøkt millum okkara politikkarar — í hvussu so er millum teirra, ið ráða fyri borgum í dag.

Felagið/stovan hevur tí seinasta árið miðvíst arbeitt fram ímóti einari skipan av stovuni, sum ber í sær, at Ídnaðarstovan í sini heild verður figgjað »vívir lógasetta »promillugjaldið«.

Skotið er upp, at nevnd stovunnar skal telja 7 limir. Teir 5 limirnir verða teir somu sum nevndarlimir Ídnaðarfelagsins,

meðan 2 limir verða valdir av og millum tinglimirnir.

Toll-/avgjaldsmálið

Í mars í fjør legði felagið stovan fyri Løgting og landsstýri eitt konkret uppskot um broyting av galdandi skipan um avgjöld á ráverum v.m. til tað framleiðandi vinnulivið.

Í álitinum verður sagt, at vit meta tað vera í tøkum tíma, at ídnaðarframleiðslurnar nú verða flokkaðar eftir ávisum hugsjónum um, hvat, ið gagnar okkara samfelagi sum heild mest.

Tað einasta, sum er hent innan økið, er sum kunnugt, at 7% eykagjaldið á ráveru til ídnað er minnað niður í 5%. Men áframt er tað so, at stórir partur av okkara útflutningsidnaði má gjalda innflutningsavgjald á tí ráveru, sum fer út aftur av landinum, og áframt hevur tað ikki eydnast okkum at fáa okkara myndugleikar at skilja, at t.d. ein boyustong av aluminium er líka nógv fiskireiðskapur, sum ein boyustong av bambus, ella at alifóður og alibrunnar er ein partur av okkara høvudsútlutningsvinnu: fiskivinnuni — fyri bert at nevna tvey smá dømi.

Heimamarknaðurin — »Føroya-vika«

Onkur av limum felagsins vil helst fylmast á, at lítið hevur verið gjørt seinastu tíðina við lýsingum og á annan hátt at fáa færoyingar at keypa føroyska framleiðslu framum.

Hetta hevur fremst sína orsök í okkara heldur vánaligu figgjarviðurskiftum, men lutvist eisini tí at vit hava ívást í, um tilíkar lýsingar í roynd og veru eru ómakin verdar.

Líkt er tó til, at »Føroya-Vikan« '82 verður seint gloymd. Hon var tann úttan sammetingar nógv mest vitjaða vika nakrantíð.

Hugskotskappingin verður helst at fáa æruna av tí ovurstóru vitjanini, men eftir okkara metan høvdu eisini framsýningararar hesa ferð yvirhøvur »spent seg út« meira enn áður, so teirra partur av einari væl-

eydnaðari Føroya Viku lá ikki eftir.

Onkur framsýnari var eitt sindur ónøgdur við teirra placering í framsýningarhølundum, og onkur yvir at teimum ikki varð givið loyvi at halda »móta-show« etc. Henda kritikk hava vit tikið til eftirtektar, men yvirhøvur vóru teir flestu sera væl nøgdir.

Einki er at ívást í, at tilíkar framsýningarar hava stórar ringvirkningar, og tað fróðir okkum at upp-lysta tann týðning sum t.d. Lista- og Handverkaskúlin á Sandi longu hevur havt á dygdina á føroyska klædnaframleiðslu (desing-, vørugjósku etc.).

Hugskotið við at seta ein landslut serstakliga í fokus — hesiferð Vágoynna — á hvørjari framsýning, varð ikki so væl eydnað sum vit vónaðu. Vit ætla tó at halda áfram við hesum, og næstu ferð verður tað Sandoyggjin, og eru sandoyingar longu so smátt byrjaðir at fyrireika seg til uppgávuna.

Tað vit ynskja at fáa fram í hesum sambandi er, at íbúgvarnir í landslutinum sjálvir skulu (t.v.s. úttan hjálpa frá Ídnaðarstovuni ella lay-out serfrøðingum) lýsa teirra uppfatan av tí framleiðandi vinnulivinum í landslutinum, hvønn týðning tað hevur, og hvørjar vánirnar eru fyri framhaldandi menning av vinnulivinum. Á henda hátt verða íbúgvarnir í landslutinum noyðdir at samstarvast, noyðdir at nýta sjált hugflog, og noyðdir sjálvir at víga fyri og ímóti hvørji tiltøk, ið skulu setast í verk her ella har.

Endalig avgerð er ikki tikin í málinum, men um alt gongur sum vit vóna, verður næsta Føroya Vika skipað í Norrøna Húsinum.

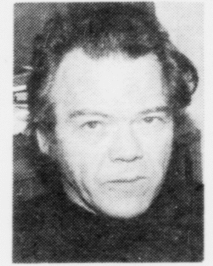
Nú verður Norrøna Húsið ikki tikið í nýtslu fyrr enn í mai mánaða, so Føroya Vikan '83 verður neyvan fyrr enn í juni.

Havbúnaður

Á hesum øki eru mugu-leikarnir fyri lonandi vinnu bæði yvirhøvur góðir og fjølbroyttir. Størstu trupulleikar verða her helst at standast av at finna fram á, hvørji sleg av fiski- og skeljafiski, vit

Guttormur Djurhuus, formaður í Føroya Ídnaðarfelag og Tormóður Dahl, skrivari í felagnum og ídnaðarráðgevi

skulu ala — júst tí mugu-leikarnir eru so nógvir.

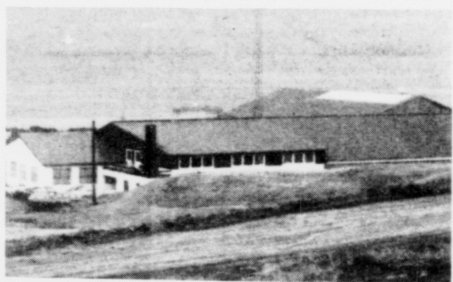
At byrja á økjum har t.d. grannatjóðir okkara hava vunnið sær royndir gjøgnum nógv ár er í flestu førum bert rætt, um vit hava ávisar fyrimunir á økjum — sum t.d. við kræklingaaling.

Aling av m.a. scallops (eitt slag av jakupsskel), ostru, hummara, toski, tungu, kalva og álí er harafturimóti ókir í stórar menning, og har vit enn hava móguleikar at innheinta undandragið.

Innan laksaaing er »havbit« ein aliháttur, ið hevur havt stóra framgongd tær seinastu árin, kanska serstakliga í USSR, Japan og Kanada. Sami aliháttur verður í dag eisini við góðum úrsliti nýttur fyri hummara, og somuleiðis fyri m.a. tosk (nøreg) og rækjur (Japan). Um úrslitini fyri hesi bæði seinast nevndu fiskasløgini, er tað tó ov tíðliga at siga nakað við vissu enn. — Men eisini vit eiga at fremja royndir á hesum øki — líka nógv fyri at vaksa um og stabilisera toskastovnin, sum t.d. fyri at vaksa um laksastovnin.

Ahugin fyri at byrja laksa- og silaaing er mest sum vaksin út um alt mark. Út við 100 umsóknir um loyvisbræv eru innkomnar og sigur tað seg sjálv, at bert ein brotpartur av hesum kann verða gingin á mót — um ikki annað tí smoltframleiðslan er alt ov litil.

Ein glotti er tó í hesari vinnugrein, og tað er, at vit kanska longu í 1983 verða sjálvbjargnir við alifóður. Tað er Havsbrún sum er farið undir at framleiða turrfóður úr fiskamjøl.

Stór framstig eru hend á Bakkafrost

Fiskiídnaðurin

Nógv bendir í dag á, at tað neyvan verða bygd fleiri »vanlig« flakavirki í Føroyum í næstum — tá iroknað tær, sum nú eru í gerð.

Hinvegin er líkt til, at vit sum frá líður koma at fáa fleiri svartkjaftavirki, og all fróðast vit yvir, at undangonguvirkið »Bakkafrost« nú tykist at nærkast rættuligari framleiðslu. Enn er tó langt á mál — tvs. at framleiðslan hvílir í sær sjálvum úttan almennan studning.

Trupulleikarnir her eru nógvir at loysa. Eina týðningarmest er óðrmeigin dygdin á tí svartkjafti, ið skipini landa til virkini og hinumegin úrtøkan á sjálvum virkinum.

Er nóg mikið til av svartkjafti hevur fars/fil-et-úrtøkan — tvs. um ein fær 20 ella 30% fars úr fiskinum — umborð á verksmiðjutrolarunum — minni at sigla.

Dygdin er hin besta — ja, so góð, at fars frá verksmiðjutrolarunum átti at verið selt undir einum heilt óðrúpi heiti enn fars frá virkjum á landi.

Fyri virkini, ið mugu gjalda fyri hvørt einasta kilo av fiski, er úrtøkan harafturimóti altavgerðandi. Hvussu stóran týðning hetta hevur skilja vit kanska betur, tá upplýst verður, at vit við at vaksa um úrtøkuna við t.d. 8% (úr 33% til 41%) meira enn 6-falda skiftisavlopið.

Tað vit í dag eru í ferð við at gera — við tí framleiðsluhátt — ið verður nýttur (30–35% úrtøka) — er at marknaðarføra eina vøru, (svartkjafta-fars) ið neyvan nakrantíð kemur at lona seg. Vit